

Gazeta Nowska

Abonament miesięczny w ekspedycji 90 groszy, z opłatą pocztową 98 groszy. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie lub tem podobnych nie przewidzianych okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Od ogłoszeń pobiera się za 1-lin. wiersz 15 groszy. Reklamy przed dziełem ogłoszeń wiersz 35 groszy. — „Gazeta Nowska” wychodzi 1 raz tygodniowo a mianowicie w piątek. — Wydawca, drukiem i nakładem Władysława Wesolowskiego w Nowem (Pomorze). Prenumerata płatna z góry. Ogłoszenia płatne natychm. Za redakcję odpow. Władysław Wesolowski, Nowe.

Nr. 28.

Nowe, sobota 14 lipca 1928 r.

Rok V.

Antypolska polityka Niemiec w sprawie komunikacji przez Wisłę.

Prawie od półtora roku pomiędzy rządem polskim a rządem niemieckim odbywa się wymiana zdań w sprawie, która jest niezwykle znamienita dla mentalności niemieckiej w stosunku do wszystkiego, co pozostaje w związku z t. zw. przez Niemców „korytarzem polskim”. Długa i obszerna korespondencja dyplomatyczna wynika na podstawie decyzji rządu polskiego o przeniesieniu jednego z mostów na Wisłę, który jest absolutnie niepotrzebny tam, gdzie obecnie się znajduje, na inne miejsce. Na dolnym biegu Wisły, na terytorjum podówczas pruskim, istniały do roku 1909 cztery mosty: pod Fordonem, pod Toruniem, pod Grudziądem i pod Tczewem. W roku 1909 rząd niemiecki zbudował piąty most długości 1060 metrów pod Opaleniem (Münsterwalde) na lewym brzegu Wisły. Budowa tego mostu w okresie przesileniowym po aneksji Beśni przez Austrię miała cel najwyraźniej strategiczny. Most, po którym przechodziła bocznicą kolejowa nie miał znaczenia dla ruchu osobowego i towarowego w czasach pokojowych. Budowa kosztowała 9 milj. marek złotych, zaś wartość mostu obliczana jest dzisiaj na prawie 27 milj. zł., amortyzacja i koszty utrzymania mostu wynoszą prawie 3 milj. zł. rocznie.

Przez ten kosztowny most wedle niemieckich danych statystycznych przechodzi dziennie przeciętnie 38 osób. A ponieważ jest to ruch graniczny i faktycznie każda osoba przechodzi dwa razy dziennie, wynika więc stąd, że dla wygody 19 osób dziennie skarb polski musi wydawać 3 milj. zł. rocznie, a każde przejście przez most kosztuje go 425 zł. W ciągu całego roku 1927 przejechało przez ten most 203 samochody i motocykle i 1554 innych pojazdów. Z polskiego punktu widzenia istnienie tego mostu pod Opaleniem jest wręcz absurdalne. Polska nie potrzebuje mostu dla celów wojskowych, boczna zaś linja kolejowa, przechodząca przez most, jest dawno nieczynna, co nie wywołuje zresztą protestu ze strony Niemiec. Połączenie obu brzegów Wisły w tym punkcie może być równie dobrze uskutecznione przy użyciu promu, a w razie wysokiego stanu wody na Wisłę przy użyciu parostatków. Ponieważ odprawa celna w tym punkcie jest między Polską a Niemcami ustalona przez konwencję, rząd polski utrzyma ją po urządzeniu przejazdu przy pomocy promu i parostatków, przeniesienie zaś mostu do Torunia nie może spowodować żadnej przerwy w komunikacji między polskim Pomorzem a Wschodnimi Prusami.

Most, przeniesiony do Torunia, zadośćuczyni żądaniu i potrzebom ludności tego miasta, która już przed wojną domagała się polepszenia komunikacji przez Wisłę. Główny dworzec kolejowy w Toruniu znajduje się na lewym brzegu Wisły, a miasto samo — na prawym. Most kolejowy znajduje się w punkcie bardzo niedogodnym tak, iż od wielu lat komunikację między dworcem kolejowym a miastem podtrzymują parostatki. Zarówno most kolejowy, jak i parostatki są bardzo przeciążone. Przez ten most kolejowy przechodzi przeciętnie co miesiąc 82.000 osób, przejeżdża zaś 6.000 samochodów, 6.000 rowerów i 12.000 innych pojazdów, nadkładając przytem niepotrzebnie kawał drogi wskutek ekscen-

trycznego położenia mostu kolejowego. Poza-tem ruch kolejowy wymaga ułożenia drugiego toru na moście, co spowoduje konieczność zamknięcia mostu dla ruchu pieszego i kolejowego. Parostatkami przez Wisłę w tym punkcie przejeżdża co miesiąc prawie 81.000 osób, w miesiącach letnich do 120.000. Ruch przez Wisłę pod Toruniem jest zatem 1400 razy większy, aniżeli pod Opaleniem, i jest wobec tego rzeczą zrozumiałą, że rząd polski pragnie zadośćuczynić żądaniom Torunia, a trzymając się przytem swego programu oszczędnościowego uważa za konieczne przeniesienie zbędny most z pod Opalenia do Torunia.

Od chwili, kiedy dowiedziano się o tej decyzji rządu polskiego, rozpoczęła się w Prusach Wschodnich agitacja przeciw Polsce i przeniosła się do Berlina. Oskarżano Polskę o rzekomy wandalizm, jakim miało być urojone zniszczenie wielkiego dzieła „kultury gospodarczej” niemieckiej. Później prasa niemiecka, agitatorzy, propaganda niemiecka zagranicą, a wreszcie rząd Rzeszy zaczęli doszukiwać się innych motywów na korzyść utrzymania mostu pod Opaleniem. Wszystkie te motywy są, rzecz prosta, wysane z palca. Z tak zwaną kulturą gospodarczą most strategiczny niema nic wspólnego. Nie jest też prawdą argument, iż usunięcie mostu utrudni utrzymanie wałów nadbrzeżnych nad Wisłą, chroniących równinę Marienwerder od powodzi, albowiem materiały do konserwacji wałów przywożone są nie z lewego, polskiego brzegu Wisły, ale z prawego, pruskiego, a przez usunięcie mostu odpływ wysokiej wody i kry lodowej na Wisłę będzie nawet ułatwiony. Swoją troskliwość o utrzymanie mostu obrońcy niemieccy posunęli nawet tak daleko, iż twierdzą, że mieszkańcy 5 wiosek, które na prawym brzegu Wisły należą do Polski, będą odcięci w czasie przyboru rzeki od swoich władz. Ta sprawa obchodzi tylko rząd polski, który napewno nie zaniedba swych obowiązków wobec własnych obywateli tembardziej, że dysponować może w tym punkcie, jako środkiem komunikacyjnym, promem i parostatkami.

Propaganda niemiecka w powyższej sprawie obliczona jest, oczywiście, na zupełną nieznajomość lokalnych stosunków w sprawie t. zw. korytarza, która istnieje nie tylko w Niemczech, ale i zagranicą. Szczególnie wobec zagranicy propaganda niemiecka czyni wszystko, by tę nieznajomość stosunków utrzymać, pogłębić, nawet przez rozsiewanie fałszywych informacji i wyzyskać dla swoich celów. Ale rzeczywistość i fakty przemawiają dobitniej, niż propaganda niemiecka. Każdy człowiek o zdrowym rozsądku zgodzi się z tem, że państwo nie może dopłacać dziennie 425 zł. do każdego przechodnia, korzystającego ze zbytecznego zupełnie mostu.

Włochy i Niemcy.

W ostatniej swej mowie, wygłoszonej w senacie, Mussolini określił stosunek Italji do Niemiec, jako rozwijający się i oparty na podłożu przyjaźni, która może nie być zamąconą niczem w przyszłości i doprowadzić do kooperacji na polu działalności politycznej i gospodarczej, o ile nie będą jej zakłócać incydenty tego rodzaju, co interwencja prasy i opinii niemieckiej w kwestji italyzacji południowego Tyrolu. Była to więc wyraźna aluzja pod adresem rządu Rzeszy w kwestji wzajemnej kooperacji. Kooperacji tej koniecznym warunkiem musiałyby być wyrzeczenie się przez Niemcy wszelkiej ingerencji w sprawy wewnętrzne południowego Tyrolu.

W polityce dra Stresemanna wygranie atutu włoskiego wobec Francji i innych zajmuje pewne miejsce. Nie mogła więc być obojętna sferom politycznym Rzeszy mowa Mussoliniego. Ale z drugiej strony tylko sfery prawicowe i nacjonalistyczne niemieckie mogły wziąć na serjo i rozszerzyć pojęcie „kooperacji”, o jakiej mówił Mussolini, do granic wspólnej akcji o rewizję traktatów pokojowych. Sfery prawicowe niemieckie, a może i nietylko one,

zbyt łatwo ulegają złudzeniu optycznemu miarą rewizji traktatów, wkładając w odnośne ustępy mowy Mussoliniego sens, jakiego zapewne nie miały.

Pochopność ta dała asumpt pismom nacjonalistycznym niemieckim do wypadu przeciwko traktatowi wersalskiemu i do przedwczesnych targów o statut Tyrolu.

Tak więc ultraprawicowa „Kreuzzeitung” berlińska zaopatrzyła to, co według niej jest ofertą włoską, w komentarz następujący:

„W toku ostatnich tygodni demonstrowano niejednokrotnie po tej i po tamtej stronie Alp chęć zadziębienia ściślejszych węzłów przyjaźni i współpracy włosko-niemieckiej. Istotnie, zarówno politycy niemieccy, jak i włoscy zdają sobie sprawę ze zbliżania się okresu, w którym kooperacja obu państw mogłaby być bardzo pożądana. Podczas debatów nad kwestją odszkodowań, zbrojeń i rewizji traktatów pokojowych, kooperacja ta mogłaby się przyczynić do usunięcia niejednej przeszkody, znajdującej się na drodze rozwoju polityki italskiej i niemieckiej. Mogłaby! Istnieje jednak kwestja Tyrolu południowego, dzieląca oba państwa. Stwierdzano niejednokrotnie, iż gdyby Włochy dały gwarancje utrzymania praw narodowych ludności tyrolskiej i gdyby Niemcy ze swej strony rozproszyły obawy i podejrzenia Italji co do możliwości akcji iredentystycznej w Tyrolu — barjera, dzieląca oba państwa, znikłaby zupełnie. Zdaje się, iż zarówno z jednej, jak i z drugiej strony istnieją szczerze chęci unormowania w ten sposób stosunków.

Mussolini winien zdawać sobie sprawę z tego, że okres rewizji traktatów, o którym wspominał, musi się rozpocząć od kwestji rewidowania granic zachodnich. Drugim niezbędnym warunkiem tej kooperacji jest i musi być gotowość Italji do uregulowania kwestji Tyrolu południowego w sensie wyżej zaznaczonym. Bez tej zgody nie może być mowy o współpracy ze strony niemieckich sfer narodowych”.

Oczywiście „Kreuzzeitung” przejawia sytuację i zbyt mocno uderza w strony nieprzejednanego nacjonalizmu niemieckiego. Sprawa italyzacji południowego Tyrolu jest w drugim tylko rzędzie kwestją wagi politycznej dla Niemiec — bezpośrednio dotyczy ona Austrii, do której Tyrol południowy należał. Zdaje się, iż Stresemann zapatruje się na tę kwestję nieco inaczej. Pójście ręką w rękę z Italją w kwestji rewizji traktatów musiałyby oznaczać jawne i otwarte zerwanie stosunków z Francją. A krok tak radykalny nie leżałby przecież na linii polityki dra Stresemanna.

Rozmaitości.

SWIATOWA ARMIA SAMOBÓJCÓW.

200.000 ludzi odbiera sobie coroku życie na całym świecie

Gończkowe tempo życia po wojnie i przemęczenie nerwowe przyczyniają się walnie do wzrostu liczby samobójstw. Nietylko w Europie i w Ameryce, ale nawet w Azji i w Afryce. Statystyka samobójstw za rok 1927 wykazuje, iż przeszło 200.000 ludzi odebrało sobie życie na całym globie ziemskim.

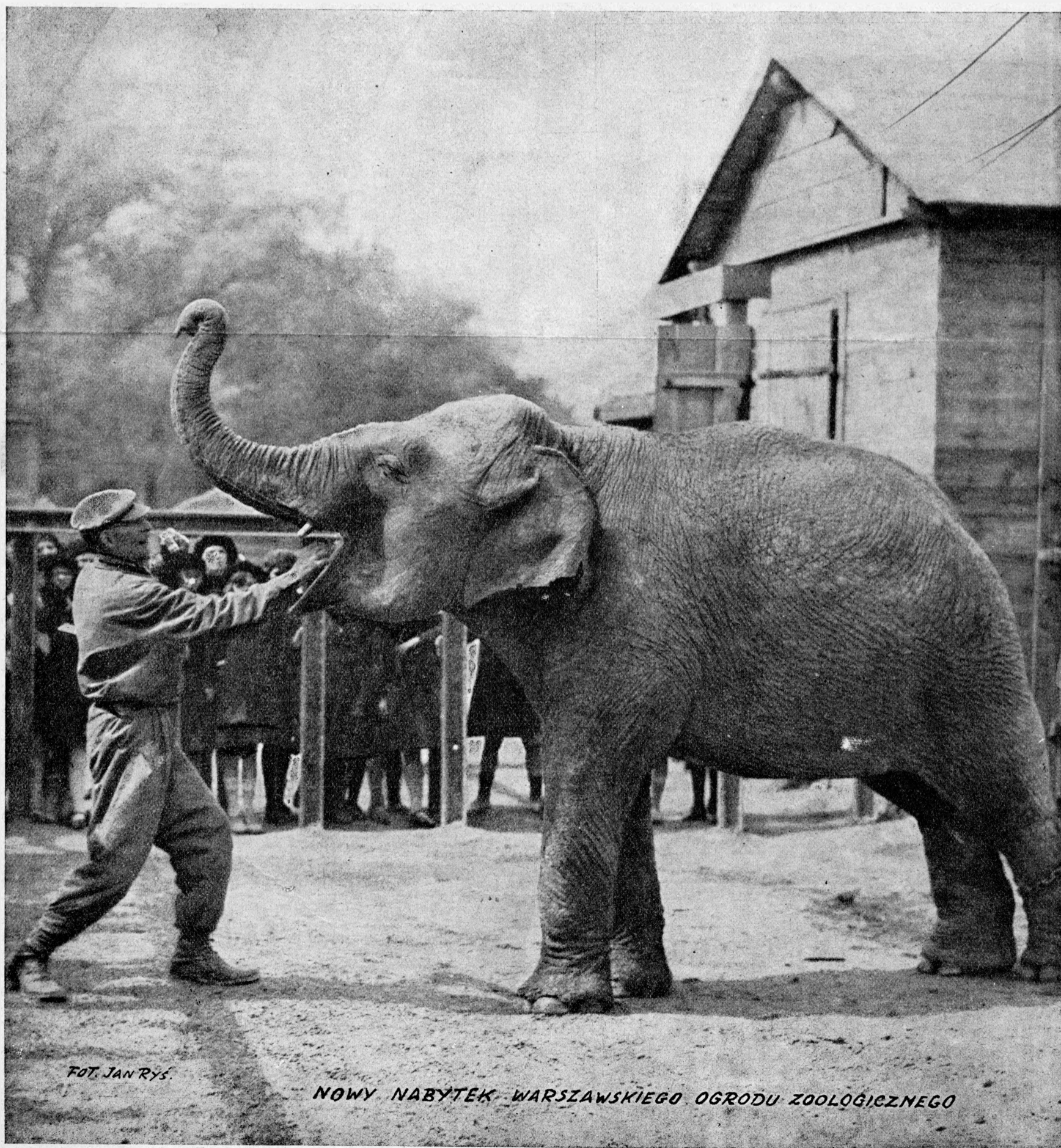
Na pierwszym miejscu znajduje się... Azja z 80.000 samobójców. Tak wysoką cyfrę i niepożądane pierwszeństwo w tej dziedzinie zawdzięcza Azja największej liczbie ludności ze wszystkich kontynentów, procentowo bowiem wyprzedzają ją inne kraje. Za Azją kroczy Europa z ogólną liczbą 50.000 samobójstw; Ameryka Północna ma do zarejestrowania 30.000 samobójstw, Ameryka Południowa 15.000, Afryka — 8.000, Australia i Polinezja — 2.000.

W Europie pierwsze miejsce zajmują Niemcy z 13.800 samobójstw, co wynosi przeciętnie dziennie 40 wypadków. Francja ma do zanotowania 6.460 sa-

NASZ DODATEK ILUSTROWANY

NIEDZIELA, 15 LIPCA 1928 r.

Warszawski Ogród Zoologiczny

FOT. JAN RYS.

NOWY NABYTEK WARSZAWSKIEGO OGRODU ZOOLOGICZNEGO

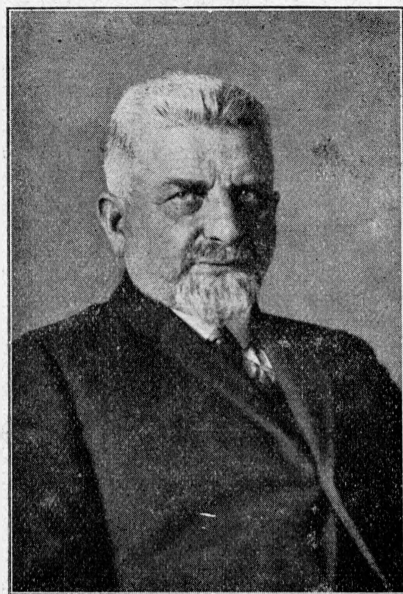
NOWI REKTOROWIE WARSZAWSKICH WYŻSZYCH UCZELNI

J. M. rektor Uniwersytetu Warszawskiego, prof. Gustaw Przychocki.

J. M. rektor Politechniki Warszawskiej, prof. Wojciech Świętosławski.

J. M. rektor Szkoły Głównej Gospod. Wiejskiej, prof. Mikułowski - Pomorski.

J. M. rektor Wyższej Szkoły Handlowej prof. Jan Dmochowski.

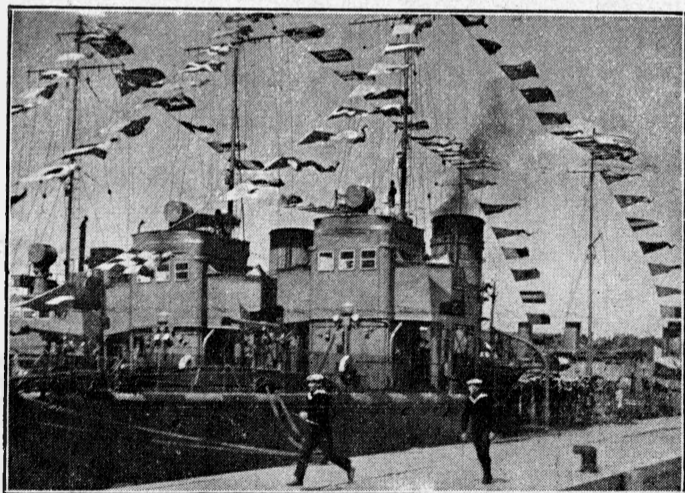
Święto pułkowe 18 p. p. w Skierniewicach

P. Prezydent Rzplitej w asyście generalicji odbywa przegląd 18 p. p.

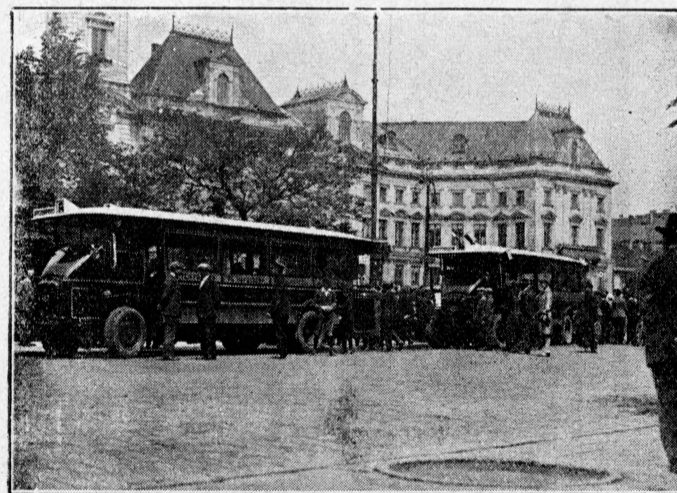
Pułk. Rayski na lotnisku w Solji, witany przez prezesa Aeroklubu bułgarskiego p. Kazasowa i naczelnika lotnictwa p. Pop - Krestena.

Przegląd torpedowców polskich w Gdyni przez p. ministra spraw wojskowych.

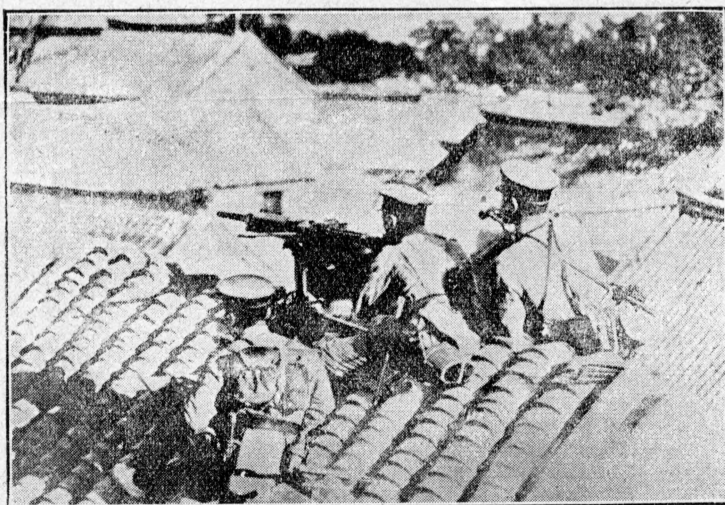
Król Ofori ze Złotego Wybrzeża opuszcza Buckingham Palace po wizycie u króla angielskiego.

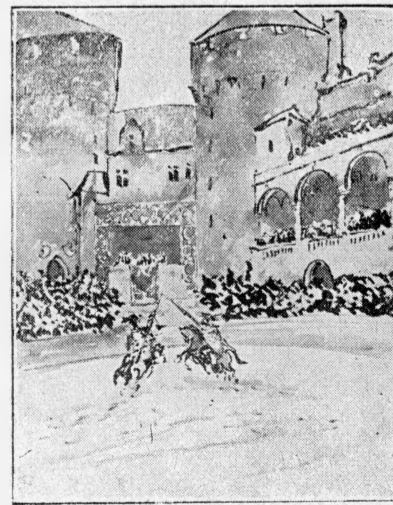
W Warszawie uruchomiono komunikację autobusową: zdjęcie przedstawia pierwszy odjazd z placu Teatralnego na plac Zbawiciela.

Płk. Dziewicki, inspektor kawalerji K. O. P., odbywa wraz ze swym synem uczniem IV-ej klasy gimnazjum krzemienieckiego raid konny wzdłuż granic Rzeczypospolitej.

Walki w Chinach. Japoński karabin maszynowy w Tsi-nan zwalcza wojska południowe.

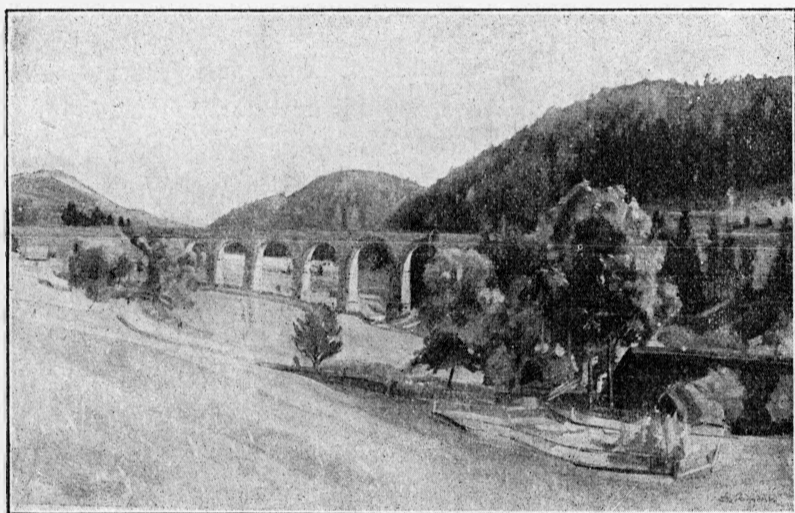

„Turniej”, obraz Noakowskiego, wysłany na Wystawę Olimpijską w Amsterdamie.

Ks. filister M. Dmowski, dokonał w kaplicy Przytuliska w Warszawie, poświęcenia sztandaru polskiej korporacji akademickiej „Filomatia”. Rodzicami chrzestnymi byli: p. Janina Krzycka i general Eugeniusz De Henning Michaelis. W uroczystości wzięły udział delegacje korporacji związkowych ze sztandarami oraz liczni goście i sympatycy.

**Z WYSTAWY ZBIOROWEJ A. PODGÓRSKIEGO
W KALISZU.**

„Motyw z Karpat”.

„Park w Fredrowie”.

ZE ŚWIATA FILMU

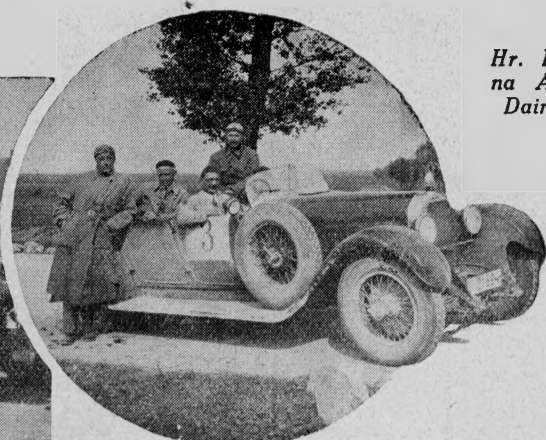
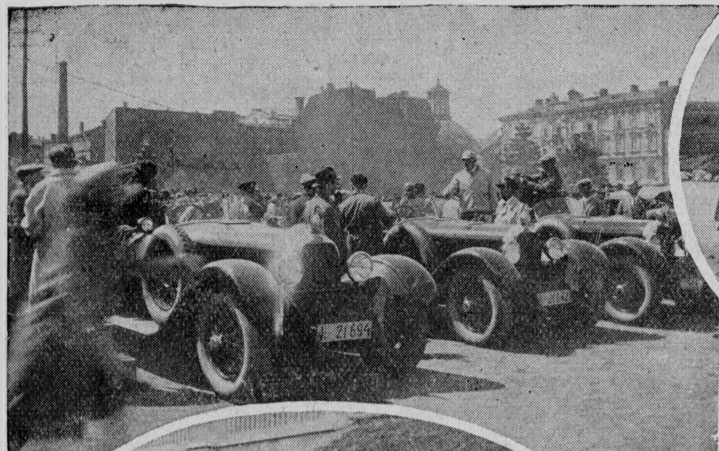
Dorothy Gulliver, znana z cyklu komedijek studenckich, oraz Neil Hamilton w obrazie z życia policji p. t. „Bezimienni bohaterowie”.

Lya de Putti ukaże się w nadchodzącym sezonie w dwóch wielkich filmach „Czarna Róża” i „Ogród upojeni”.

Laura La Plante ukaże się w filmach Universalu „Jedwabna pończoszka”, „Laura — rekrutem” oraz w wielu innych.

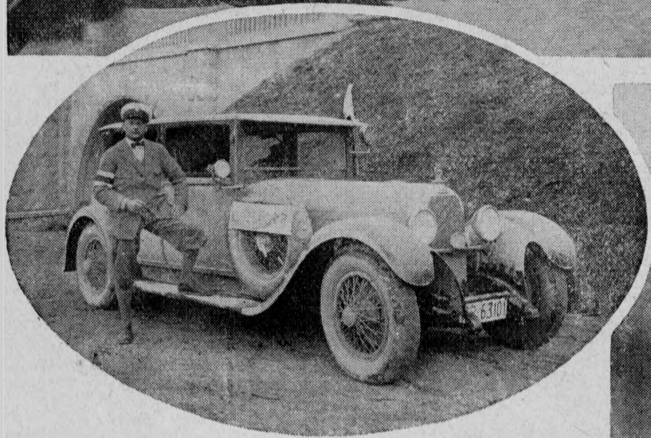
RAID SAMOCHODOWY

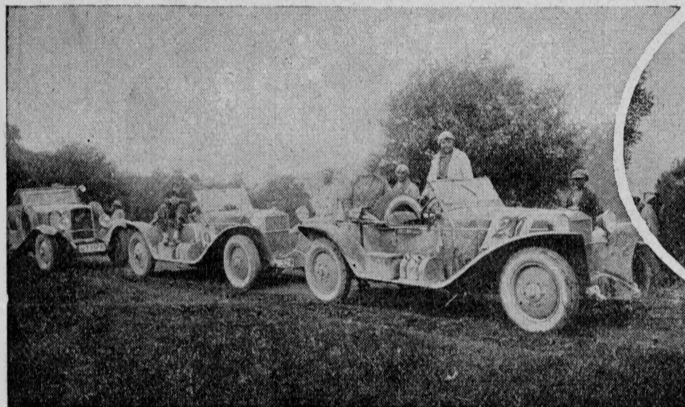
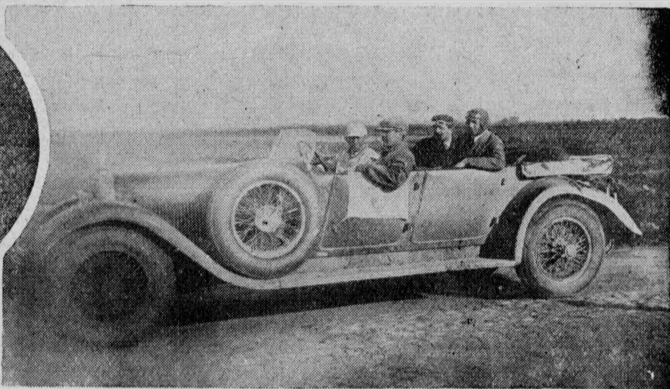
Hr. Potocki
na Austro-
Daimlerze.

Team Austro
Daimlerów.

Inż. Liefeldt, zdobywca
najcenniejszych nagród.

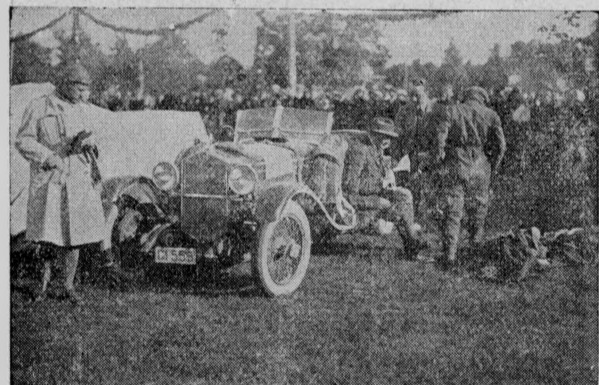

Komandor raidu dyr. Regulski, przy-
był do mety bez punktów karnych

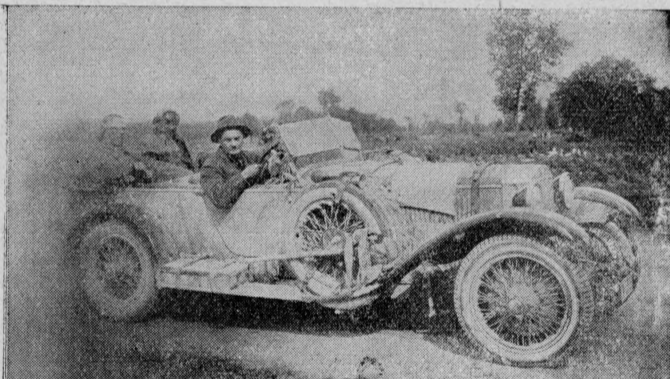

Team Steye-
rów z p. Ju-
lingową na czele.

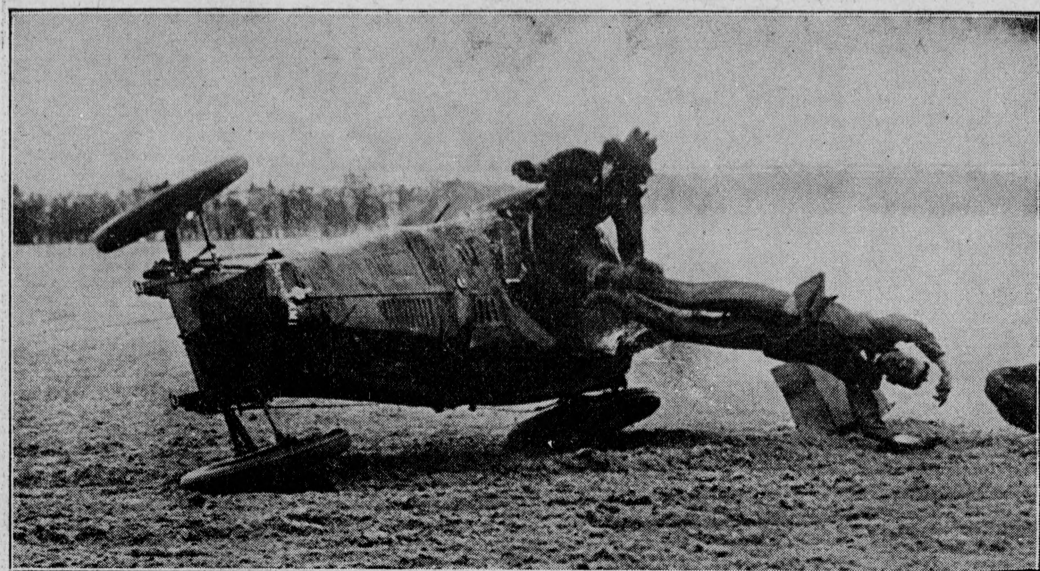
Nagrodzony Steyer na fi-
niszu, prowadzony przez
hr. Schönfelda.

P. Zangel osiągnął II-ie miejsce na próbie
szybkości.

P. Zangel na swym Steyerze.

Moment katastrofy samochodowej na wyścigach w Southport Sands,
w której straciła życie miss May Cunliffe, a ciężko został poraniony
jej ojciec.

BEZINTERESOWNIE.

Wszystkim Czytelnikom „Nasz D. Ilustr.” celem rozpowszechnienia pisma „Świt” (Wiedza Tajemna) i utworów naukowych pożytecznych, szczególnie analizę charakteru, jak również horoskop, słynnego medium M-lle Evigny - Rara wysyłamy bezinteresownie. Jeżeli Ci brak energii równowagi, jeżeli cierpisz moralnie i nie znasz wyjścia napisz do psycho-grafologa, redaktora Szyllera-Szkolnika, autora prac naukowych. Nadeślij charakter pisma swój lub zainteresowanej osoby — (los Twój zależy nie tylko od Twoich zdolności i czynów, lecz od ludzi, z którymi się łączysz). Zakomunikuj imię, rok miesiąc urodzenia, kawaler, żonaty, wdowiec, ilość osób najbliższej rodziny, a otrzymasz szczegółową analizę charakteru, określenie zalet, wad, zdolności i przeznaczenie. Odpowiedzi na szczerze zadane pytania, jak również horoskop, słynnego medium M-lle Evigny — bezinteresownie. Lecz na pokrycie kosztów ogłoszeń wydatków pocztowych i kancelaryjnych, załączyć zł. 2 (można w znaczkach pocztowych). Osobiście przyjmuję od 12 do 7 wiecz. Protokoły, odezwy, podziękowania najwybitniejszych osób stolicy. Warszawa, Psycho-Grafolog Szyller-Szkolnik. Redakcja „Świt”, Nowowiejska 32 m. 6.

Ogłoszenie wyciąć i załączyć do listu.

NAJTAŃSZE LECZENIE

Niema niestety, ani domu ani rodziny, gdzieby choroba nie zawitała czasami. A ile jest takich, gdzie lekarz i apteka są głównymi pozycjami budżetu.

Tymczasem przy pomocy książek umyślnych i tanich każdy może być nie tylko swoim lekarzem ale i aptekarzem.

LECZENIE ZIOŁAMI

stwarza te możliwości, a zbieranie i hodowanie ziół leczniczych zapewni zapas leków dla całej rodziny i da dodatkowy dochód.

KSIĘGARNIA M. ARCTA

Warszawa, Nowy Świat 35

Posiada wszystkie książki potrzebne do leczenia ziołami, a szczególnie

Kuracja Roślinna przez L. de Verdmos Jacques 1500 rad jak leczyć w 150-ciu chorobach ziołami i środkami domowymi 4.50

Nasze Ziola Lekarskie przez J. Biegańskiego. Opis 150 ziół i leczenie nimi 3.—

Hodowla Ziół Lekarskich przez J. Biegańskiego. Wyd. IV 4.50

Zbieranie Ziół dla użytku aptecznego i leczniczego. Wyd. III z 76 rys. 1.50

Atlas Ziół Leczniczych 74 rys. kol. na 46 tablicach w oprawie 6.—

Mały Atlas Roślin Leczniczych 32 rys. kol. 3.—

Apteczka Domowa przy dworze, szkole, plebanji i fabryce: pierwsza pomoc w nagłych wypadkach —.80

Katalogi na żądanie
bezpłatnie.

NAJLEPSZE KSIĄŻKI!
ZADĄĆ BEZPŁ. PROSPEKTÓW. WARSZ. KREDYTOWA 1.

